

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๐๖๐๒/ ๕๗๒๑

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ

อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างข้อเสนอเรื่องมาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลก
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ร่างข้อเสนอของสิงคโปร์ เรื่องมาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลก พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอ เรื่อง มาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลก อันเป็นผลเนื่องมาจากการที่สิงคโปร์ได้เวียนร่างข้อเสนอ เรื่องมาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลก ซึ่งจะใช้ในการประชุมคณะมนตรีใหญ่ขององค์การการค้าโลกที่จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ ธันวาคม ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เป็นประเด็นแสดงเจตจำนงทางการเมืองซึ่งเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีนัยสำคัญเชิงนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ก่อนที่ไทยจะร่วมรับรองร่างข้อเสนอดังกล่าวของสิงคโปร์ในระหว่างการประชุม ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ องค์การการค้าโลกจะจัดให้มีการประชุมคณะมนตรีใหญ่ ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ โดยเป็นการประชุมของผู้บริหารระดับสูงเพื่อตัดสินใจในระดับนโยบาย ซึ่งมีผู้แทนจากประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกในระดับเอกอัครราชทูตหรือเทียบเท่าเข้าร่วมประชุม ทั้งนี้ การประชุมดังกล่าวถือเป็นการดำเนินการในฐานะรัฐมนตรี และมีขึ้นทุก ๒ ปี ณ องค์การการค้าโลก นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

๑.๒ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓ สิงคโปร์ได้นำเสนอร่างข้อเสนอเรื่องมาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลกต่อที่ประชุมคณะกรรมการอาเซียน ณ นครเจนีวา เพื่อขอการสนับสนุน โดยมีสาระสำคัญว่า สมาชิกองค์การการค้าโลกจะไม่ใช้มาตรการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าอาหารที่ซื้อโดยโครงการอาหารโลก ซึ่งไม่มีวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์และเป็นการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (Non-Commercial and Humanitarian Purchases) ของโครงการอาหารโลก (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) และจะนำเสนอร่างข้อเสนอดังกล่าวให้ประเทศสมาชิกรับรองในการประชุมคณะมนตรีใหญ่ที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

๑.๓ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ สิงคโปร์ได้รับการยืนยันจากสมาชิกองค์การการค้าโลกจำนวน ๓๐ ประเทศ ในการร่วมสนับสนุนในหลักการของร่างข้อเสนอเรื่องมาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลก ได้แก่ แอลเบเนีย ออสเตรเลีย บาห์เรน แคนาดา ซิลิเกรเนดา ไชล์แลนด์ อินโดนีเซีย อิสราเอล ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ลิกเตนสไตน์ มาลาวี มาเลเซีย เม็กซิโก มอนเตเนโกร

เมียนมา นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ ปารากวัย ซามัว ซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ หมู่เกาะโซโลมอน สวิตเซอร์แลนด์ ได้หวน
ยูเครน สหราชอาณาจักร วานูอาตู และเวียดนาม ทั้งนี้ ปัจจุบันมีเพียงอินเดียประเทศเดียวที่คัดค้าน แต่ภายหลัง
มีท่าทีที่อ่อนลงมาก

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างข้อเสนอของสิงคโปร์ เรื่องมาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้อง
กับโครงการอาหารโลก เป็นการแสดงเจตจำนงทางการเมืองซึ่งเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี เนื่องจาก
มีนัยสำคัญเชิงนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศ ตามมาตรา
๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ก่อนที่ไทยจะร่วม
รับรองร่างข้อเสนอดังกล่าวของสิงคโปร์ในระหว่างการประชุม

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การประชุมคณะมนตรีใหญ่ขององค์การการค้าโลกจะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ ธันวาคม
๒๕๖๓ จึงจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาภายในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ โครงการอาหารโลกเป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านอาหารและมนุษยธรรมระหว่าง
ประเทศชั้นนำของโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านอาหารและโภชนาการในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน
และวิกฤตการณ์ที่มีผู้ลี้ภัย เพื่อบรรเทาผลกระทบจากความไม่มั่นคงทางอาหาร นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการพัฒนา
โดยให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของกลุ่มผู้มีความเปราะบาง
ทั้งนี้ โครงการอาหารโลกได้รับรางวัล Nobel Peace Prize เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

๔.๒ การจัดหาความช่วยเหลือด้านอาหารของโครงการอาหารโลกใช้หลักการพิจารณาโดยเน้น
เป็นอาหารหลักมีคุณภาพ และตรงกับความต้องการของแต่ละพื้นที่ และให้ความสำคัญกับหลักการท้องถิ่นสู่
ท้องถิ่น เพื่อให้ได้อาหารที่ตรงตามความต้องการของคนในพื้นที่ที่ประสบปัญหา โดยจัดซื้อภายในพื้นที่ใกล้เคียง
เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของคนในพื้นที่ นอกจากนี้ การจัดหาจะเป็นการเปิด
ประมูลผ่านระบบประมูลของสหประชาชาติ เพื่อคัดเลือกบริษัทที่สามารถจัดหาความช่วยเหลือ/อาหารได้ในราคา
ที่ต่ำสุด ตรงกับความต้องการ และมีคุณภาพที่เหมาะสม โดยที่ผ่านมามีบริษัทที่ยื่นข้อเสนอขายอาหารให้โครงการ
อาหารโลกผ่านระบบประมูลมักเป็นบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งบริษัทเหล่านี้จะรวบรวมอาหารและสินค้าเกษตรจาก
หลากหลายแหล่งจากหลายประเทศ ทั้งนี้ ปัจจุบันโครงการอาหารโลกเน้นการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน
มากกว่าการบริจาคอาหาร อย่างไรก็ตาม การให้ความช่วยเหลือด้านอาหารยังจำเป็นในประเทศที่ไม่มีความมั่นคง
ทางอาหาร อาทิ ในภูมิภาคแอฟริกา

๔.๓ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะหน่วยงานของไทยที่
ประสานงานร่วมกับโครงการอาหารโลกแจ้งว่า ที่ผ่านมามีไทยได้บริจาคสินค้าประเภทอาหาร เช่น ข้าว น้ำตาล
แป้งมันสำปะหลัง ให้แก่โครงการอาหารโลก อาทิ ปี ๒๕๔๔ ได้บริจาคข้าวจำนวน ๓,๐๐๐ ตัน ให้แก่อัฟกานิสถาน
และในปี ๒๕๕๔ ได้บริจาคข้าวจำนวน ๒๐,๐๐๐ ตัน เพื่อให้ความช่วยเหลือเอดส์ในกรณีแผ่นดินไหว นอกจากนี้
ไทยยังได้บริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการอาหารโลก เช่น เมื่อปี ๒๕๕๔ ไทยบริจาคเงิน
จำนวน ๕๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ เพื่อช่วยบรรเทาภาวะขาดแคลนอาหารในประเทศแอฟริกา และล่าสุดเมื่อเดือน
เมษายน ๒๕๖๒ ไทยในฐานะประธานอาเซียนได้มอบเงินช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมผ่านโครงการอาหารโลก
จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ เพื่อใช้สนับสนุนภารกิจจำเป็นเร่งด่วนในการดูแลชีวิตความเป็นอยู่และ
โภชนาการของผู้พลัดถิ่นในบังคลาเทศ

๔.๔ โครงการอาหารโลกแจ้งว่า ได้จัดซื้อสิ่งของเพื่อการบริโภคจากไทย ดังนี้

ปี	สินค้า	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (เหรียญสหรัฐ)
๒๕๖๐	รวม	๑,๙๐๐	๙๔๘,๘๐๐
	ข้าว	๑,๙๐๐	๙๔๘,๘๐๐
๒๕๖๑	รวม	๑๙,๕๙๒	๙,๓๗๙,๙๐๖
	ข้าว	๑๙,๕๙๒	๙,๓๗๙,๙๐๖
๒๕๖๒	รวม	๓,๑๒๙	๑,๙๑๙,๕๗๑
	ข้าว	๒,๙๕๙	๑,๖๒๑,๒๗๖
	ทุนสำรอง	๑๗๐	๒๙๘,๒๙๕

ที่มา: โครงการอาหารโลก

๕. ผลกระทบ

๕.๑ เมื่อนำปริมาณที่โครงการอาหารโลกซื้อทั้งหมดเปรียบเทียบกับปริมาณที่โครงการอาหารโลกซื้อจากไทย ระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒ จะพบว่า โครงการอาหารโลกซื้อสินค้าจากไทย ได้แก่ ข้าว และทุนสำรอง มีสัดส่วนระหว่างร้อยละ ๐.๒๙ - ร้อยละ ๕.๓๗ ของการจัดซื้อสินค้าดังกล่าวทั้งหมด ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่น้อย สามารถสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

สินค้า	ปริมาณที่โครงการอาหารโลกซื้อทั้งหมด (ตัน)	ปริมาณที่โครงการอาหารโลกซื้อจากไทย (ตัน)	คิดเป็นร้อยละ
ปี ๒๕๖๐			
ข้าว	๒๗๒,๙๖๘	๑,๙๐๐	๐.๖๙
ปี ๒๕๖๑			
ข้าว	๓๖๔,๗๗๒	๑๙,๕๙๒	๕.๓๗
ปี ๒๕๖๒			
๑. ข้าว	๙๘๗,๕๑๔	๒,๙๕๙	๐.๒๙
๒. ทุนสำรอง	๔,๖๙๔	๑๗๐	๓.๖๒

ที่มา: โครงการอาหารโลก

๕.๒ เนื่องจากโครงการอาหารโลกให้ความสำคัญสูงสุดกับการจัดซื้อภายในพื้นที่เพื่อลดค่าใช้จ่ายและระยะทางในการขนส่งไปยังประเทศที่ขอรับการช่วยเหลือ ซึ่งสินค้าไทยมีคุณภาพและราคาค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ไทยจึงไม่ใช่แหล่งการจัดซื้ออาหารที่สำคัญของโครงการอาหารโลก ดังนั้น การยกเว้นมาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตร ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลกจึงไม่น่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณอาหารภายในประเทศของไทยอย่างมีนัยสำคัญ

๖. ความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงพาณิชย์ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งทุกหน่วยงานไม่มีข้อขัดข้องต่อร่างข้อเสนอของสิงคโปร์ เนื่องจากเป็นการแสดงออกด้านมนุษยธรรมและเป็นการเสริมสร้าง

ความมั่นคงด้านอาหารระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ไทยไม่ใช่แหล่งจัดซื้อที่สำคัญของโครงการอาหารโลก อีกทั้งไทยไม่มีมาตรการห้ามและจำกัดการส่งออกสินค้าข้าว ประกอบกับไทยมีผลผลิตข้าวเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ และเหลือพอส่งออกเฉลี่ยปีละ ๙ - ๑๐ ล้านตัน จึงไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อปริมาณอาหารของไทยอย่างมีนัยสำคัญ

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้วเห็นว่า ไทยสามารถให้การรับรองข้อเสนอของสิงคโปร์ เรื่อง มาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลกในการประชุมคณะมนตรีใหญ่ องค์การการค้าโลก อย่างไรก็ดี เนื่องจากร่างข้อเสนอดังกล่าวเป็นการแสดงเจตจำนงทางการเมืองซึ่งเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี อันมีนัยสำคัญเชิงนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศ ตามมาตรา ๔(๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ก่อนที่ไทยจะร่วมรับรองในระหว่างการประชุม จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๗.๑ ให้ความเห็นชอบในหลักการต่อร่างข้อเสนอของสิงคโปร์ เรื่อง มาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลก

๗.๒ หากมีการปรับปรุงแก้ไขเอกสารดังกล่าวที่ไม่ใช่สาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทย ขอให้กระทรวงพาณิชย์ดำเนินการได้โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก

๗.๓ อนุมัติให้เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลกและองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก หรือผู้แทนให้การรับรองร่างข้อเสนอของสิงคโปร์ เรื่อง มาตรการการห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโลกในการประชุมคณะมนตรีใหญ่ องค์การการค้าโลกที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักการค้าสินค้า

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๓๘๒

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๒๕